

Novi Excel neće vas ostaviti ravnodušnima

U susret novom suradniku

Već prvi pogled na Excel 2007 otkriva kako tu nije riječ tek o kozmetičkome poboljšanju. Novosti su brojne i sežu duboko ispod površine

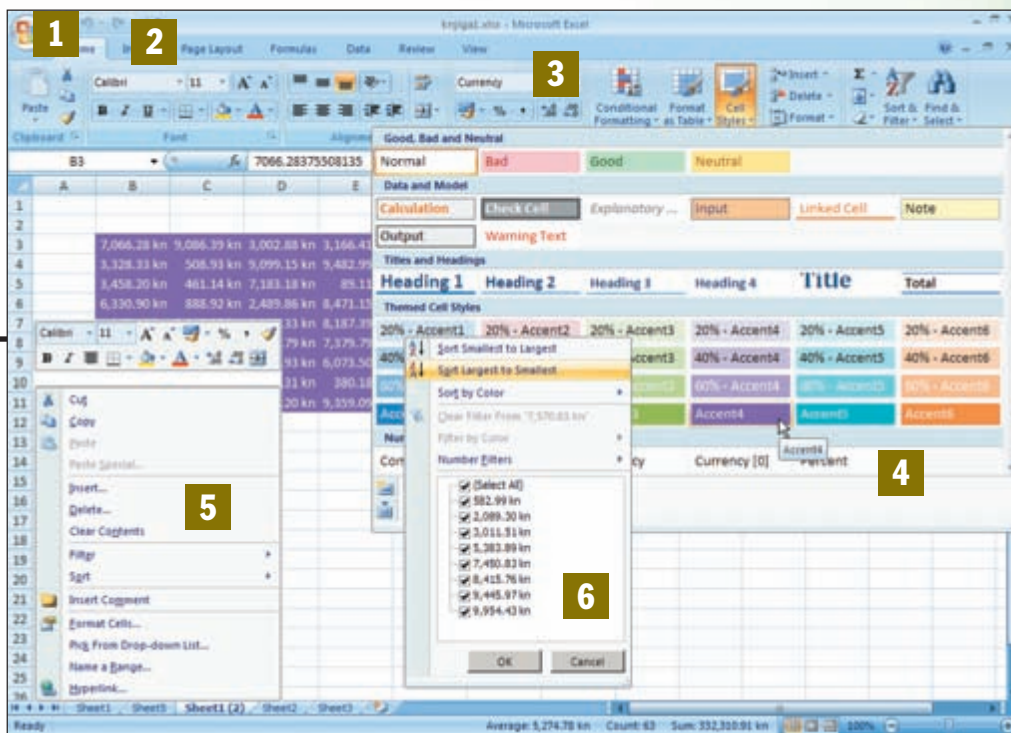
piše: Vedran Ivančić

U jednom od prošlih brojeva predstavili smo novi Office, a sada je red da u ovoj rubrici postupno istražimo nove mogućnosti Excela 2007. Taj zadatak bio bi sasvim jednostavan kada bi se novosti u Excelu 2007 svele na određeni broj novih alata, funkcija ili naredbi. Međutim, izmijenilo se puno više toga.

Novi Excel, ponajprije, dolazi s potpuno novim i temeljito izmijenjenim korisničkim sučeljem. Nema više padajućih izbornika i podizbornika u njima. Nema više klasičnih traka s alatima. Čak je i format zapisa datoteka izmijenjen. Pokrenuvši novi Excel, sve će vas to zasigurno ispočetka iznenaditi. A onda, u vrlo kratkom vremenu iznenadit će vas i osjećaj kako su sve te promjene učinjene imajući na umu upravo vas, krajnjega korisnika. Novi Excel, istina, traži nešto privikavanja, ali vrlo je vjerojatno da ćete se u kratkom vremenu početi snalaziti u njemu kao riba u vodi.

Uvijek će ipak biti i onih korisnika koji preferiraju stari, dobri, provjereni softver, koji radi stabilno i koji ne treba iznova proučavati.

I istina je, ne treba odmah preko noći odbaciti staru i hitno instalirati novu inačicu Excela. I takvima savjetujemo neka prate ove savjete. Lako je moguće da će ih neke od novosti koje ćemo prikazati natjerati da

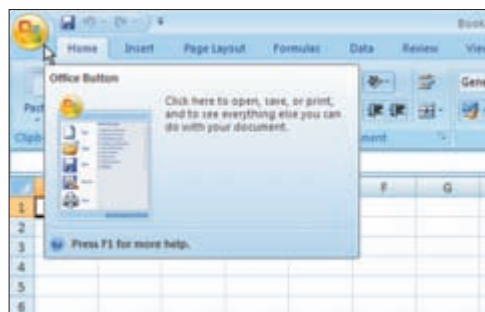
- 1 Office gumb:** Sve opcije za rad s radnim knjigama Excela na jednome mjestu, pregledno i jasno. Isti gumb imaju svi programi Officea s novim korisničkim sučeljem.
- 2 Quick Access traka:** Traka za izravan pristup najčešće korištenim alatima; vrlo je jednostavno dopuniti traku novim alatima.
- 3 Vrpce s alatima:** Umjesto izbornika i podizbornika u više razina, novi Excel putem ovakvih vrpki čini korištenje jednostavnim.
- 4 Mogućnost pretpregleda:** Interaktivna vizualizacija djelovanja mnogih alata Excela. Oblikovanje podataka u radnom listu je trenutačno.
- 5 Skočni izbornici:** Moćniji nego ikada, pojednostavljuju pristup novim ili poboljšanim alatima. Uređivanje fonta uvijek je dostupno.
- 6 Poboljšani alati:** Gdje god je to bilo moguće, alati su fino usavršeni. Nove mogućnosti, ali i jednostavnije korištenje.

promijene mišljenje. Jer ono što Excel zaista donosi novo, jest korisniku i rezultatu orijentiran dizajn korisničkog sučelja i softvera u cjelini. I to se dobro vidi i osjeća u radu s novim Excelom.

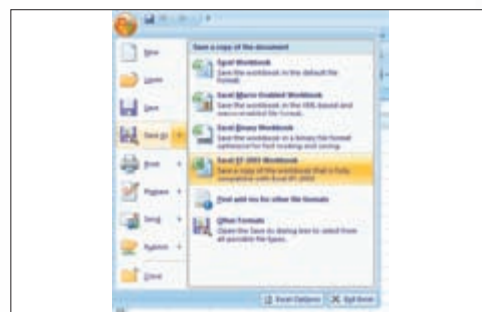
Pročitajte u ovom nastavku kako raditi s dokumentima novog Excela, što je to traka s alatima za brzi pristup, kako funkcionira pretpregled i koje su osnovne nove mogućnosti Excela.

Office gumb - odakle sve počinje

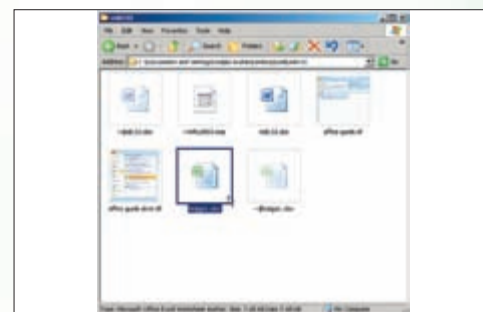
Cijeli niz opcija iz nekadašnjeg izbornika File (Datoteka), ali i puno više od toga, sada je dostupan putem Office gumba. On je zajednički za sve programe iz Office paketa koji imaju novo korisničko sučelje. Kliknite na nj, pored ostaloga, kako biste otvorili i spremili Excel datoteku.

1: Office gumb nalazi se u gornjem lijevom kutu Excel prozora i nemoguće ga je promašiti. Šaren je i simpatičan te praktički poziva da se klikne mišem na nj. Putem njega obavite praktički sve poslove vezane uz Excel datoteku, kako osnovne: otvaranje, spremanje, ispis i dr., tako i one naprednije poput slanja e-maila ili publiciranja na Internet.

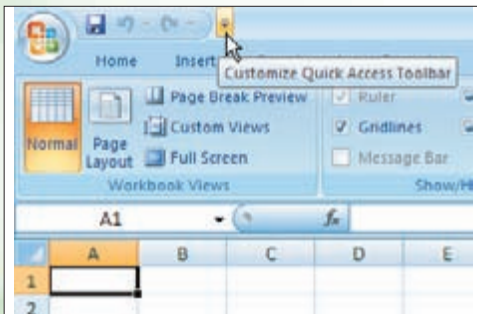
2: Klikom na Office gumb otvara se, uzduž lijevog ruba, vrlo pregledan okvir s popisom osnovnih mogućnosti. Veća, desna strana namijenjena je pak opcijama vezanim uz odabranu osnovnu mogućnost. Za početak se na desnoj strani nalazi popis nedavno korištenih dokumenata (Recent Documents). Ukoliko odaberete spremanje datoteke ponudit će vam se i mogućnost spremanja u standardnom Excel 2003 formatu.

3: Datoteke Excela sada imaju novu ekstenziju. Dosadašnjoj ekstenziji *xls* dodan je *x* na kraju - i sada je *xlsx*. Taj dodatni *x* govori kako se nove datoteke zasnivaju na standardima XML formata. U knjizi pomoći objašnjen je cijeli niz prednosti korištenja tog načina zapisa datoteke. Valja reći da su datoteke komprimirane te stoga zauzimaju manje mjesta. Pretvorba iz staroga u novi format i obratno jednostavna je i ne opterećuje.

Quick Access traka

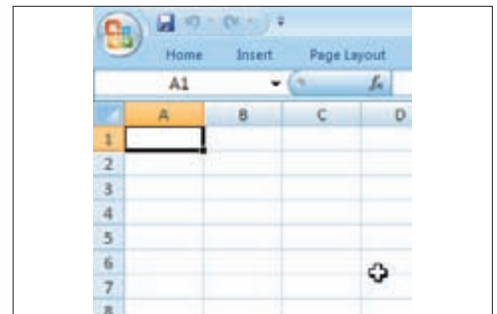
Office gumb omogućuje vam izuzetno jednostavan i pregledan pristup osnovnim mogućnostima Excela koje se tiču rada s datotekom. No ima nešto još brže i moćnije od toga: Office Access traka omogućuje vam trenutčan pristup gotovo svim alatima Excela. Njezino konfiguriranje je igra, a korištenje užitek.

1: Quick Access Toolbar ili traka s alatima za brzi pristup nalazi se odmah pored Office gumba, s njegove desne strane. Početno se na njoj nalaze samo tri doista najčešće korištena Excel alata: Save (spremi datoteku), Undo (poništi naredbu) i Redo (ponovi poništenu naredbu). Uz njezinu desnu stranu nalazi se mala strelica prema dolje. Ona otkriva izbornik za potpunu prilagodbu Quick Access trake.

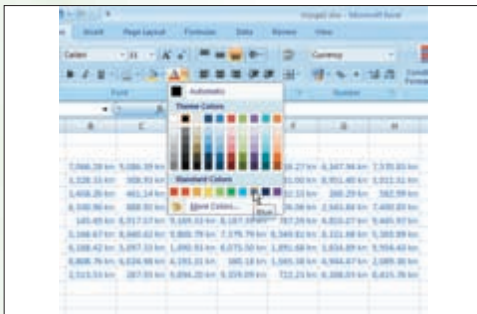
2: Izbornik Customize Quick Access Toolbar, odnosno "prilagodi Quick Access traku", sastoji se od tri dijela. U vrhu se nalazi jedanaest najpopularnijih naredbi Excela od kojih se spomene tri, tj. Save, Undo i Redo već nalaze na traci. Postavljanjem i uklanjanjem potvrđne kvačice postavite i uklonite željene naredbe. Niže u izborniku je opcija More Commands (više naredbi), putem koje dolazite do svake od naredbi Excela.

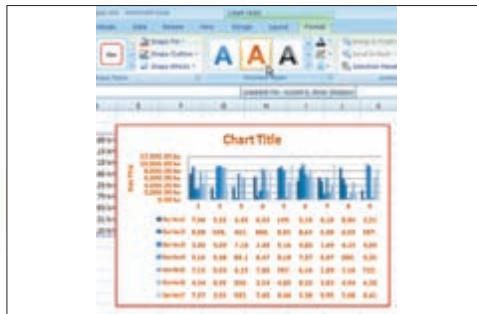
3: Na dnu Quick Access trake je naredba Minimize the Ribbon, kojom se minimiziraju vrpce s alatima. Vidljivima ostaju samo kartice s nazivom vrpce. Time se povećava radna površina, a za prikaz vrpce dovoljno je samo kliknuti na pripadajuću karticu. Također, Quick Access traka može se postaviti i ispod tih vrpce. Quick Access traku moguće je popuniti naredbama tako da izgleda kao prijašnje, dobro poznate trake s alatima.

Pretpregled - revolucija u oblikovanju i obradi

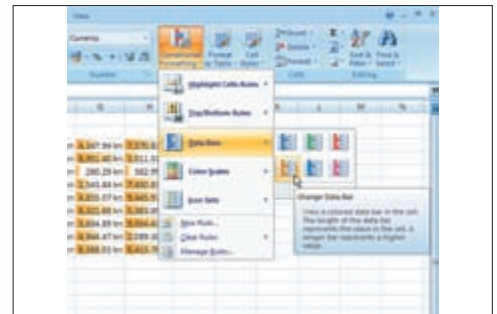
Pretpregled je naziv za interaktivno korištenje nekih naredbi Excela, na način da se djelovanje tih naredbi trenutčno manifestira. Ukoliko primjerice želite promijeniti veličinu brojki, istovremeno s odabirom veličine u izborniku Font size (veličina fonta) mijenjat će se i aktualna veličina brojki na samome radnom listu.

1: Da ništa drugo nije novo, već dobro implementirana mogućnost pretpregleda djelovanja brojnih alata Excela bila bi dovoljnim razlogom za oduševljenje. Od najbanalnijih primjena do onih najsloženijih, pretpregled jednostavno oduševljava. Izbornik Font color (boja fonta) otvara paletu boja; pomicanjem miša preko palete, podaci u ćelijama trenutčno bivaju obojeni. Ne može jednostavnije!

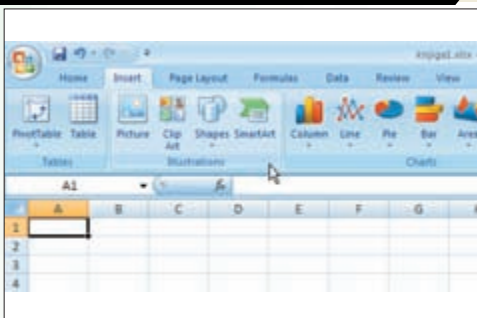
2: Treba malo urediti grafikon? Problema nema. Okviri, stilovi, sjenčanje... dovoljno je mišem prelaziti preko ponuđenih paleta, a grafikon se istodobno mijenja. Uostalom, slika govori više od tisuću riječi - probajte i sami. Prednost pretpregleda nije samo u praktičnijemu i humanijem oblikovanju. Pravi je užitek otkriti kako se korištenje naredbe Undo (poništi naredbu) upravo dramatično smanjilo.

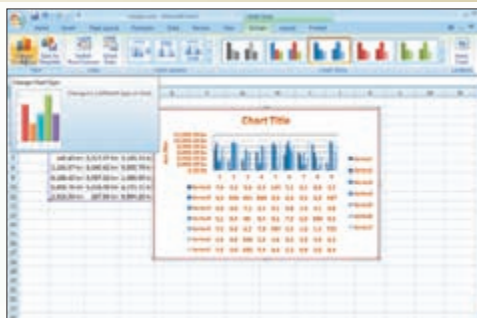
3: Mogućnost pretpregleda prvenstveno se odnosi na alate koji vizualno mijenjaju neki Excel objekt. Ali, upravo je mogućnost vizualizacije omogućila korištenje pretpregleda i na neke druge alate, primjerice uvjetno oblikovanje. Jednostavnim postavljanjem logičnih pravila podatke je moguće vizualno izdvojiti, prema vrijednosti ili u odnosu na neku vrijednost. Time je omogućena trenutčna i vrlo praktična kontrola velikoga broja podataka.

Koje su najvažnije novosti?

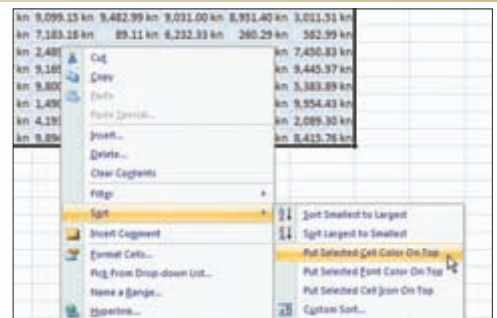
S obzirom na količinu promjena u novom Excelu, doista nije jednostavno izdvojiti one najvažnije. To, u krajnjoj liniji, ovisi i o afinitetima i ocjenama samih korisnika. U svakom slučaju, ne može se govoriti u pukoj nadogradnji Excela 2003. Riječ je o posve novom konceptu, a evo koje novosti mi smatramo najvažnijima.

1: Vrpce s alatima i dostupnost naredbi. Sustav izbornika, podizbornika i dijaloških okvira kakav smo poznavali do Excela 2003 više ne postoji. Dobar je razlog tome; naime, naredbi je bilo u svakoj novoj inačici Excela sve više i više. U dogledno vrijeme, zasigurno bi ih postalo previše. Nove vrpce s alatima izravno i pregledno omogućuju pristup svim naredbama Excela. Dodatne vrpce (i alati) prikazuju se i nestaju prema potrebi.

2: Vizualizacija. Pretpregled je vjerojatno najefektniji primjer učinkovitosti i snage novih mogućnosti vizualizacije podataka i obrade podataka u Excelu 2007. Ali to nije sve: gdje god je to moguće, korisniku je ponuđen grafički prikazan izbor. Umjesto prilagodavanja i metode "pokušaj - pogreška", kako bi se nešto oblikovalo ili analiziralo, sada je to maksimalno pojednostavljeno na način koji je čovjeku najjasniji - slikom.

3: Značajan broj alata je fino poboljšani i usavršeni, gdje god je to bilo moguće. Skočni izbornici koji se pojavljuju na desni klik miša sada su znatno moćniji. Sadržaje donedavno nezamislive alate (filtriranje, sortiranje). Zatim male sitnice koje "život znače": razdvajanje teksta u stupce, odmah dostupna revizija (Auditing), stilovi i teme za cjelovito oblikovanje. I još puno toga, baš za nove nastavke *Excel savjeta*...